

Bầu tổng thống Mỹ và Phong trào Dân chủ Việt Nam

Nguyễn Tường Thụy

Bầu tổng thống thứ 45 của nước Mỹ và kịch tính của nó là một sự kiện chính trị lớn nhất trong năm 2016.

Với vai trò của Mỹ trên thế giới, việc ai làm tổng thống Mỹ đều có ảnh hưởng đến Việt Nam trên các mặt chính trị, kinh tế trong đó có Phong trào Dân chủ Việt Nam.

Trước hết, cần điểm lại những năm qua, sự ủng hộ của Mỹ đến đâu và có tác dụng như thế nào đối với Phong trào Dân chủ VN?

Trong hai nhiệm kỳ liên tiếp gần đây, tổng thống Mỹ là người của Đảng Dân chủ. Không thể phủ nhận việc người Mỹ thành tâm muốn cải thiện nhân quyền ở VN cũng như ở các quốc gia kém về thành tích nhân quyền. Tuy nhiên, sự can thiệp của Mỹ đối với nhân quyền VN về cơ bản mới dừng lại ở mức quan ngại. Những người hoạt động dân chủ không thể không đặt câu hỏi: Tại sao trong khi Mỹ làm việc với Chính phủ VN về tình trạng nhân quyền thì tình hình nhân quyền vẫn không được cải thiện. Tất cả những cam kết, hứa hẹn trong các buổi làm việc trở thành vô nghĩa khi những chiếc cặp ngoại giao gấp lại. Việc đàn áp, bắt bớ những nhà hoạt động nhân quyền vẫn tiếp diễn.

Nói thế không có nghĩa là sự can thiệp của Mỹ vào nhân quyền ở VN không có tác dụng gì. Một số tù nhân lương tâm được thả trước thời hạn như Đỗ Thị Minh Hạnh, Lê Thanh Tùng, Mai Thị Dung, Antôn Đậu Văn Dương, Trần Tư, Nguyễn Tuấn Nam. Nguyễn Phương Uyên từ án 6 năm chuyển sang 3 năm tù treo... Trong đó, có những trường hợp do già yếu bệnh tật, nếu không thả ra sẽ nguy hiểm đến tính mạng, thậm chí thả ra rồi nhưng chỉ ít ngày sau thì qua đời như trường hợp thầy giáo Đinh Đăng Định.

Một số tù nhân lương tâm được trả tự do trước thời hạn nhưng lại bị trục xuất sang Mỹ như Trần Khải Thanh Thủy, Cù Huy Hà Vũ, Nguyễn Văn Hải - Điều Cày, Tạ Phong Tần. Những vụ đổi chác này chỉ có lợi cho nhà cầm quyền cộng sản. Có thể nói họ đã rất thành công.

Nói tóm lại, Mỹ đã quá nuông chiều VN. Nhà cầm quyền VN đã được rất nhiều trong quan hệ với Mỹ. Nó gợi cho ta hình ảnh một cô gái đàn hanh, ỡng ẹo trước một chàng trai nhân hậu nhưng dễ bị bắt nạt. Cuối cùng, dù không được như ý muốn nhưng chàng trai đàn hanh phải chiều chuộng trước những lời non nỉ của cô gái cho dù có biết 100% cô ta không thật lòng.

Có thể thấy trong mấy nhiệm kỳ tổng thống Mỹ vừa qua, Mỹ giúp cho dân chủ ở Việt Nam thì ít mà nuôi dưỡng chế độ VN đứng vững để đàn áp nhân quyền thì nhiều. Trong các cuộc mặc cả, nhà cầm quyền VN chỉ có được chứ không mất.

Nhưng xét cho cùng, vấn đề nhân quyền, dân chủ ở nước nào thì người dân nước ấy giải quyết. Sự giúp đỡ từ các yếu tố bên ngoài tất nhiên là quan trọng nhưng không thể ngồi đó mà trông cậy, nên nói vai trò của Mỹ đến đâu không phải để trách cứ.

Ngày 20/1/2017, ông Trump sẽ xách va ly bước vào Tòa Bạch Ốc. Việc bầu cho ông Trump với rất nhiều bất ngờ, gây tranh cãi cho thấy nhận thức của người Mỹ đã thay đổi.

Có người tếu táo rằng, dưới thời ông Trump, tù nhân lương tâm sẽ rớt giá thảm hại. Loạt mới bắt như Mẹ Nấm, Hồ Hải, Lưu Văn Vịnh... bổ sung vào "kho" để chuẩn bị đổi chác với bà Clinton trở thành hàng ế. Và biết đâu các vụ bắt bớ những người hoạt động dân chủ sẽ... giảm vì bắt chẳng để làm gì. Tất nhiên, đó cũng chỉ là nói cho vui mà thôi.

Dù sao thì việc bầu cho ông Trump vẫn là sự lựa chọn của cử tri Mỹ, mà người Mỹ không dễ bị lừa. Ông ta có khác người, có điên thì vẫn còn cả một dàn giúp việc tài giỏi. Mặt khác, nền dân chủ Mỹ với cơ chế tam quyền phân lập không cho phép ông ta muốn làm gì thì làm.

Thiếu đi sự ủng hộ của Mỹ, Phong trào dân chủ VN nếu không có lợi thì cũng chẳng mất gì. Và điều này nữa, rõ ràng là nhà cầm quyền Việt Nam mong muốn bà Clinton làm tổng thống chứ hoàn toàn không thích ông Trump nếu không nói là lo ngại ông ấy. Vì nếu bà Clinton trúng cử thì quan hệ Việt - Mỹ vẫn diễn ra như những năm vừa qua, vẫn cứ cò cưa nhùng nhằng như đã thấy và nhà cầm quyền VN không mong gì hơn. Đảng CSVN vốn ghét đảng Cộng Hòa hơn là đảng Dân Chủ, gọi đảng Cộng Hòa là đảng điều hâu, hiểu chiến. Cứ theo lẽ thường mà suy thì những người hoạt động dân chủ phải chọn ngược lại với sự chọn lựa của nhà cầm quyền.

Vì vậy, Phong trào Dân chủ Việt Nam chẳng có gì phải nuối tiếc về kết quả bầu cử Tổng thống Mỹ vừa qua. Biết đâu ông Trump sẽ tạo ra những cơ hội cho họ./.